Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 18. decembra 2025 *

„Predhodno odločanje – Varstvo potrošnikov – Nepošteni pogoji v potrošniških pogodbah – Direktiva 93/13/EGS – Člen 6(1) in člen 7(1) – Pristojnost nacionalnega sodišča za nadzor in obveznosti tega sodišča – Pogoj o pogodbeni kazni – Neobstoj nadzora po uradni dolžnosti nad nepoštenostjo tega pogoja – Pravnomočnost – Načelo učinkovitosti – Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Sklicevanje na nepoštenost pogodbenega pogoja v okviru vrnitve zadeve v ponovno odločanje po kasaciji“

V zadevi C-320/24,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Corte suprema di cassazione (kasacijsko sodišče, Italija) z odločbo z dne 26. aprila 2024, ki je na Sodišče prispela 30. aprila 2024, v postopku

CR,

TP

proti

Soledil Srl, v postopku preventivnega prestrukturiranja,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi I. Jarukaitis, predsednik senata, N. Jääskinen, sodnik, in R. Frendo (poročevalka), sodnica,

generalni pravobranilec: N. Emiliou,

sodni tajnik: C. Di Bella, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 26. februarja 2025,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za CR in TP J. S. F. Bartolomei, avvocato,

– za italijansko vlado S. Fiorentino in G. Palmieri, agenta, skupaj z M. Cherubinijem in C. Colelli, avvocati dello Stato,

* Jezik postopka: italijanščina.

– za Evropsko komisijo P. Kienapfel in D. Recchia, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 19. junija 2025

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 6(1) in člena 7(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288, in popravek v UL 2019, L 214, str. 25) ter člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med osebama CR in TP, predpogodbeno zavezanima kupcema nepremičnine, ki imata status potrošnika, ter družbo Soledil Srl,, v postopku preventivnega prestrukturiranja, predpogodbeno zavezano prodajalko, v zvezi z zahtevo za prenehanje predpogodbe o prodaji, ki se nanaša na to nepremičnino, in veljavnostjo pogoja o pogodbeni kazni iz te predpogodbe o prodaji.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 V štiriindvajseti uvodni izjavi Direktive 93/13 je navedeno:

„[…] sodišča ali upravni organi držav članic [morajo imeti] na voljo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v potrošniških pogodbah“.

4 Člen 6(1) te direktive določa:

„Države članice določijo, da nepošteni pogoji, uporabljeni v pogodbi, ki jo s potrošnikom sklene prodajalec ali ponudnik, kakor je določeno z nacionalnim pravom, niso zavezujoči za potrošnika in da pogodba še naprej zavezuje obe stranki na podlagi teh pogojev, če je nadaljnji obstoj mogoč brez nepoštenih pogojev.“

5 Člen 7(1) navedene direktive določa:

„Države članice zagotovijo, da v interesu potrošnikov in konkurentov obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki.“

Italijansko pravo

Zakonik o varstvu potrošnikov

6 Člen 33 decreto legislativo n. 206, recante codice del consumo a norma dell'articolo 7 della legge di 29 luglio 2003, n. 229 (zakonska uredba št. 206 o zakoniku o varstvu potrošnikov v smislu člena 7 zakona št. 229 z dne 29. julija 2003) z dne 6. septembra 2005 (redni dodatek h GURI št. 235 z dne 8. oktobra 2005), s katero je bila Direktiva 93/13 prenesena v italijanski pravni red, v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. V pogodbi, sklenjeni med potrošnikom in prodajalcem ali ponudnikom, se pogoji, ki kljub dobri veri povzročijo znatno neravnovesje med pogodbenimi pravicami in obveznostmi potrošnika, štejejo za nepoštene.

2. Kot nepošteni pogoji, dokler se ne dokaže nasprotno, se štejejo pogoji, katerih cilj ali učinek je:

[…]

(f) zahteva, da potrošnik v primeru neizvedbe ali zamude pri plačilu plača denarno vsoto iz naslova odškodnine, pogodbene kazni ali drugega enakovrednega naslova, ki je očitno previsoka;

[…]"

7 Člen 36(1) in (3) tega zakonika določa:

„1. Pogoji, za katere se v skladu s členoma 33 in 34 šteje, da so nepošteni, so nični, preostali del pogodbe pa ostane v veljavi.

[…]

3. Ničnost se upošteva samo v korist potrošnika in sodišče jo lahko ugotovi po uradni dolžnosti."

Civilni zakonik

8 V skladu s členom 1384 Codice civile (civilni zakonik) lahko sodišče pravično zniža pogodbeno kazen, če je bila glavna obveznost delno izpolnjena ali če je znesek pogodbene kazni očitno previsok, pri čemer upošteva interes upnika za to, da pride do izvedbe.

Zakonik o civilnem postopku

9 Člen 384 Codice di procedura civile (zakonik o civilnem postopku), naslovljen „Oblikovanje načelne odločitve o razlagi prava in vsebinska odločitev v zadevi", v drugem odstavku določa:

„Kadar [Corte suprema di cassazione (kasacijsko] sodišče, Italija)] ugodi pritožbi, razveljavi odločbo tako, da zadevo vrne v odločanje drugemu sodišču, ki mora ravnati v skladu z načelno odločitvijo o razlagi prava in vsekakor s presojo sodišča, ali pa samo vsebinsko odloči, če nove ugotovitve o dejanskem stanju niso potrebne."

10 Člen 394 navedenega zakonika, naslovljen „Postopek po vrnitvi v ponovno odločanje“, določa:

„[…]

V postopku po vrnitvi v ponovno odločanje se lahko sprejme odločilna zaprisežena izjava, vendar stranke ne morejo podati drugih predlogov od tistih, ki so jih podale v postopku, v katerem je bila izdana razveljavljena sodba, razen če potreba po novih predlogih izhaja iz kasacijske sodbe.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

11 Leta 1998 sta osebi CR in TP kot predpogodbeno zavezana kupca z družbo Soledil kot predpogodbeno zavezano prodajalko sklenili predpogodbo o prodaji nepremičnine, na podlagi katere sta prvonavedeni osebi drugonavedeni plačali predplačilo v višini približno 72.870 EUR. Člen 7 te predpogodbe o prodaji je kot pogoj o pogodbeni kazni določal, da lahko v primeru neizpolnitve obveznosti predpogodbeno zavezanih kupcev, da skleneta glavno pogodbo, predpogodbeno zavezana prodajalka kot pogodbeno kazen zadrži zneske, ki so bili plačani kot predplačilo.

12 Glavna pogodba o tej prodaji ni bila nikoli sklenjena in spor glede predpogodbe o prodaji je bil predložen arbitražnemu sodišču, ki je z arbitražno odločbo z dne 29. julija 2002 razglasilo prenehanje te predpogodbe zaradi neizpolnitve predpogodbeno zavezanih kupcev. Zadnjenavedenima je bilo naloženo, naj zadevno nepremičnino vrneta, hkrati pa je bilo predpogodbeno zavezani prodajalki naloženo, naj vrne vse zneske, ki jih je prejela kot predplačilo.

13 Corte d’appello di Ancona (višje sodišče v Anconi, Italija) je s sodbo, izdano leta 2009, arbitražno odločbo iz postopkovnih razlogov razglasilo za nično in vsebinsko odločilo o sporu. Natančneje, to sodišče je predpogodbeno zavezanima kupcema naložilo, naj zadevno nepremičnino vrneta, predpogodbeno zavezani prodajalki pa je naložilo vračilo zneskov, ki jih je prejela kot predplačilo. Poleg tega je na podlagi člena 1384 civilnega zakonika pogodbeno kazen, določeno v členu 7 predpogodbe o prodaji, kot je naveden v točki 11 te sodbe, znižalo le na obresti na zneske, plačane kot predplačilo.

14 Corte suprema di cassazione (kasacijsko sodišče) je s sodbo, izdano v pritožbenem postopku leta 2015, razveljavilo sodbo Corte d’appello di Ancona (višje sodišče v Anconi) zaradi pomanjkljive obrazložitve odločitve o znižanju navedene pogodbene kazni.

15 Zadeva je bila nato vrnjena v ponovno odločanje Corte d’appello di Bologna (višje sodišče v Bologni, Italija).

16 To sodišče je s sodbo, izdano leta 2018, odločilo, da je predmet postopka po vrnitvi v ponovno odločanje omejen na uporabo pogoja o pogodbeni kazni iz člena 7 predpogodbe o prodaji, na morebitno znižanje pogodbene kazni, ki se uporabi, ter na ugotovitev morebitne višje škode, ki jo je utrpela predpogodbeno zavezana prodajalka in ki izhaja iz uporabe zadevne nepremičnine brez pravne podlage. Navedeno sodišče je med drugim razsodilo, da je pogodbena kazen v višini približno 72.870 EUR previsoka, in je torej znesek, ki ga v zvezi s tem dolgujeta predpogodbeno zavezana kupca, znižalo na 61.600 EUR.

17 Predpogodbeno zavezana kupca sta vložila pritožbo pri Corte suprema di cassazione (kasacijsko sodišče), ki je predložitveno sodišče, pri čemer sta med drugim trdila, da je ta pogoj o pogodbeni kazni neveljaven, ker naj bi jima bila z njim naložena očitno previsoka pogodbena kazen in naj bi

zato pomenil nepošteni pogoj v smislu nacionalne zakonodaje o varstvu potrošnikov. V teh okoliščinah bi moralo po njunem mnenju Corte d'appello di Bologna (višje sodišče v Bologni) po uradni dolžnosti razglasiti neveljavnost člena 7 predpogodbe o prodaji.

18 Predložitveno sodišče po eni strani ugotavlja, da v skladu z nacionalno ureditvijo načelo pravnomočnosti nasprotuje temu, da bi se vprašanje v zvezi z ničnostjo domnevno nepoštenega pogoja, ki ni bilo navedeno ali postavljeno v okviru prvega nadzora zakonitosti in ki se nujno izkaže za nezdružljivo z izrekom sodbe, s katero je bila razveljavljena odločba, s katero je bilo vsebinsko odločeno, preučilo v okviru drugega nadzora zakonitosti.

19 Po drugi strani to sodišče navaja, da je v skladu s sodno prakso Sodišča glede načela učinkovitosti v zvezi s pravicami, ki so potrošnikom priznane z Direktivo 93/13, že razsodilo, da pravnomočnost ne nastane v okviru skrajšanega postopka za izdajo plačilnega naloga, če uveljavljana verodostojna listina ni bila predmet ugovora in ta nalog ne vsebuje obrazložitve glede tega, da pri zadevnih pogodbenih pogojih ne obstaja nepoštenosti.

20 V teh okoliščinah je Corte suprema di cassazione (kasacijsko sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člena 6(1) in 7(1) [Direktive 93/13] ter člen 47 [Listine] razlagati:

(a) tako, da nasprotujejo uporabi načel nacionalnega sodnega postopka, v skladu s katerimi predhodnih vprašanj glede ničnosti [domnevno nepoštenega pogodbenega pogoja], ki v fazi presoje zakonitosti niso bila navedena ali postavljena in ki z logičnega vidika niso združljiva z izrekom razveljavitvene sodbe, ni mogoče preučiti niti v postopku, ki se izvede po vrnitvi zadeve v ponovno odločanje po kasaciji, niti v okviru nadzora zakonitosti, ki ga stranke predlagajo v zvezi s sodbo sodišča, ki je ponovno odločalo o zadevi;

(b) tudi ob upoštevanju ugotovitve v zvezi s popolno pasivnostjo, ki jo je mogoče pripisati potrošnikoma, če sta ničnost/neučinkovitost nepoštenih pogojev prvič uveljavljala šele v okviru kasacijske pritožbe, vložene po koncu postopka, izvedenega po vrnitvi zadeve v ponovno odločanje po kasaciji;

(c) pri tem pa upoštevati zlasti ugotovitev glede nepoštenosti pogoja o pogodbeni kazni, ki je očitno previsoka in v zvezi s katero je [Corte suprema di cassazione (kasacijsko sodišče)] v fazi presoje zakonitosti odločilo, da jo je treba na novo določiti oziroma znižati v skladu z ustreznimi merili (*quantum*), tudi zato, ker sta potrošnika nepoštenost tega pogoja (*an*) prvič uveljavljala šele po tem, ko je bila v postopku, izvedenem po vrnitvi zadeve v ponovno odločanje po kasaciji, izdana sodna odločba?“

Vprašanje za predhodno odločanje

21 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 6(1) in člen 7(1) Direktive 93/13 v povezavi s členom 47 Listine razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, v skladu s katero uporaba načela pravnomočnosti nacionalnemu sodišču, ki v zadevi odloča po njeni vrnitvi v ponovno odločanje po kasaciji, ne omogoča, da bi po uradni dolžnosti preizkusilo ničnost domnevno nepoštenega pogodbenega pogoja, ker se po eni strani potrošnik v prejšnjih fazah

sodnega postopka ni skliceval na razlog, ki bi se nanašal na nepoštenost tega pogoja, in po drugi strani nacionalna sodišča ničnosti takega pogoja niso preizkusila po uradni dolžnosti v okviru postopka, v katerem je bila izdana kasacijska sodba.

22 V skladu z ustaljeno sodno prakso sistem varstva, vzpostavljen z Direktivo 93/13, temelji na preudarku, da je potrošnik v razmerju do prodajalca ali ponudnika v podrejenem položaju tako glede pogajalske moči kot tudi ravni obveščenosti (sodba z dne 17. maja 2022, SPV Project 1503 in drugi, C-693/19 in C-831/19, EU:C:2022:395, točka 51 in navedena sodna praksa).

23 Glede na tak podrejeni položaj člen 6(1) te direktive določa, da nepošteni pogoji za potrošnika niso zavezujoči. Gre za zavezujočo določbo, katere namen je formalno ravnotežje med pravicami in obveznostmi sopogodbenikov, določeno s pogodbo, nadomestiti z dejanskim ravnotežjem, tako da se med sopogodbeniki spet vzpostavi enakost (sodba z dne 17. maja 2022, SPV Project 1503 in drugi, C-693/19 in C-831/19, EU:C:2022:395, točka 52 in navedena sodna praksa).

24 V zvezi s tem mora nacionalno sodišče po uradni dolžnosti preizkusiti nepoštenost pogodbenega pogoja, ki spada na področje uporabe Direktive 93/13, ter tako izravnati neravnotežje med potrošnikom in prodajalcem ali ponudnikom, in to takoj, ko ima na voljo za to potrebne pravne in dejanske elemente (sodbi z dne 14. marca 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, točka 46, in z dne 17. maja 2022, SPV Project 1503 in drugi, C-693/19 in C-831/19, EU:C:2022:395, točka 53).

25 Poleg tega Direktiva 93/13 – kot je razvidno iz člena 7(1) te direktive glede na njeno štiriindvajseto uvodno izjavo – državam članicam nalaga, da zagotovijo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki (sodbi z dne 26. junija 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, točka 44, in z dne 17. maja 2022, SPV Project 1503 in drugi, C-693/19 in C-831/19, EU:C:2022:395, točka 54).

26 Ob neobstoju ureditve prava Unije so postopkovna pravila za zagotavljanje varstva pravic, ki jih pravnim subjektom daje pravo Unije, po načelu procesne avtonomije držav članic predmet njihovega nacionalnega pravnega reda. Vendar pa ta pravila ne smejo biti manj ugodna od tistih, ki urejajo podobne nacionalne položaje (načelo enakovrednosti), in ne smejo biti oblikovana tako, da bi v praksi onemogočala ali pretirano oteževala uveljavljanje pravic, ki jih podeljuje pravni red Unije (načelo učinkovitosti) (sodba z dne 17. maja 2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, točka 22 in navedena sodna praksa).

27 Kar zadeva načelo enakovrednosti, Sodišče nima na voljo nobenega elementa, ki bi vzbujal dvom o skladnosti nacionalne ureditve iz postopka v glavni stvari s tem načelom.

28 Kar zadeva načelo učinkovitosti, iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je treba vsak primer, v katerem se postavlja vprašanje, ali se z neko nacionalno procesno določbo onemogoča ali pretirano otežuje uporaba prava Unije, preučiti ob upoštevanju umestitve te določbe v celotnem postopku, poteka postopka in njegovih posebnosti, obravnavanih kot celota, ter po potrebi načel, na katerih temelji nacionalni sodni sistem, kot so varstvo pravice do obrambe, načelo pravne varnosti in učinkovit potek postopka (sodba z dne 17. maja 2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, točka 28 in navedena sodna praksa).

29 Poleg tega je Sodišče pojasnilo, da obveznost držav članic, da zagotovijo učinkovitost pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, med drugim v zvezi s pravicami, ki izhajajo iz Direktive 93/13, vključuje zahtevo po zagotovitvi učinkovitega sodnega varstva, potrjeno

v členu 7(1) te direktive in določeno tudi v členu 47 Listine, ki se med drugim uporablja za opredelitev postopkovnih pravil v zvezi s tožbami, ki temeljijo na takih pravicah (sodba z dne 17. maja 2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, točka 29 in navedena sodna praksa).

30 V zvezi s tem je Sodišče presodilo, da ob neobstoju učinkovitega nadzora nad morebitno nepoštenostjo pogodbenih pogojev iz zadevne pogodbe ni mogoče zagotoviti spoštovanja pravic, priznanih z Direktivo 93/13 (sodba z dne 17. maja 2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, točka 30 in navedena sodna praksa).

31 Iz tega sledi, da pogoji, določeni z nacionalnim pravom, na katere se sklicuje člen 6(1) Direktive 93/13, ne smejo posegati v bistvo pravice, ki jo imajo potrošniki na podlagi te določbe, in sicer da jih ne zavezuje pogoj, za katerega se šteje, da ni pošten (sodba z dne 17. maja 2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, točka 31 in navedena sodna praksa).

32 Ob tem je treba opozoriti na pomembnost načela pravnomočnosti tako v pravnem redu Unije kot tudi v nacionalnih pravnih redih. Sodišče je namreč že imelo priložnost pojasniti, da je za zagotavljanje tako stabilnosti prava in pravnih razmerij kot tudi učinkovitega izvajanja sodne oblasti pomembno, da sodnih odločb, ki so postale pravnomočne po tem, ko so bila izčrpana vsa razpoložljiva pravna sredstva, ali po tem, ko so se iztekli roki zanje, ni več mogoče izpodbijati (sodba z dne 9. aprila 2024, Profi Credit Polska (Obnova postopka, ki se je končal s pravnomočno odločbo), C-582/21, EU:C:2024:282, točka 37 in navedena sodna praksa).

33 Sodišče je prav tako razsodilo, da če je nacionalno sodišče ob prejšnji preučitvi sporne pogodbe, ki je pripeljala do sprejetja odločbe, ki je pravnomočna, zgolj po uradni dolžnosti ob upoštevanju Direktive 93/13 preučilo le enega ali nekatere od pogojev te pogodbe, ta direktiva nacionalnemu sodišču nalaga, da na zahtevo strank ali po uradni dolžnosti takrat, ko ima na voljo za to potrebne pravne in dejanske elemente, preuči morebitno nepoštenost preostalih pogojev navedene pogodbe. Ob neobstoju takega nadzora bi se namreč varstvo potrošnika izkazalo za necelovito in nezadostno ter ne bi pomenilo niti ustreznega niti učinkovitega sredstva za dosego prenehanja uporabe te vrste pogojev, kar je v nasprotju s tem, kar določa člen 7(1) Direktive 93/13 (sodba z dne 26. januarja 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, točka 52 in navedena sodna praksa).

34 To varstvo pa bi bilo zagotovljeno, če je pristojno sodišče v prvem sodnem postopku opravilo nadzor nad morebitno nepoštenostjo pogojev zadevne pogodbe, da ta preizkus, obrazložen vsaj na kratko, ni razkril obstoja nepoštenih pogojev in da je bil potrošnik ustrezno obveščen, da bo, če v roku, določenem v nacionalnem pravu, ne vloži pritožbe, glede uveljavljanja morebitne nepoštenosti teh pogojev pozneje prekludiran (sodba z dne 7. novembra 2024, ERB New Europe Funding II, C-178/23, EU:C:2024:943, točka 39 in navedena sodna praksa).

35 Iz navedenega izhaja, da je nadzor sodišča nad morebitno nepoštenostjo pogodbenih pogojev v pogodbi, sklenjeni med potrošnikom in prodajalcem ali ponudnikom, v skladu z načelom učinkovitosti glede na Direktivo 93/13, če je, po eni strani, potrošnik obveščen o obstoju tega nadzora in o posledicah, ki jih njegova pasivnost prinaša v zvezi s prekluzijo pravice do uveljavljanja morebitne nepoštenosti pogodbenih pogojev, in po drugi strani, če je odločba, sprejeta na podlagi navedenega nadzora, dovolj obrazložena, da omogoča opredelitev pogojev, ki so bili preučeni ob tej priložnosti, in razlogov, čeprav na kratko navedenih, zaradi katerih je sodišče menilo, da ti pogoji niso nepošteni. Učinek sodne odločbe, ki te zahteve izpolnjuje, je

lahko, da izvedba ponovnega nadzora nad morebitno nepoštenostjo pogodbenih pogojev v poznejšem postopku ni več možna (sodba z dne 29. februarja 2024, Investcapital, C-724/22, EU:C:2024:182, točka 45).

36 V obravnavanem primeru je iz spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno, da v skladu z nacionalno ureditvijo, ki se uporablja, načelo pravnomočnosti nasprotuje temu, da se razlog, ki ga je mogoče preizkusiti po uradni dolžnosti, kot je domnevna nepoštenost pogodbenega pogoja, preuči v okviru postopka po vrnitvi v ponovno odločanje v okoliščinah, v katerih ta razlog ni bil uveljavljan ali naveden v okviru postopka, v katerem je bila izdana kasacijska sodba, in se zato sklicevanje na tak razlog nujno izkaže za nezdružljivo z vsebino izreka te sodbe.

37 Zdi se tudi, da sodne odločbe glede spora o glavni stvari, kot so navedene v točkah 13, 14 in 16 te sodbe, ne vsebujejo nobene analize morebitne nepoštenosti pogoja o pogodbeni kazni iz postopka v glavni stvari, ki bi jo opravila bodisi sodišča, ki meritorno odločajo, bodisi Corte suprema di cassazione (kasacijsko sodišče).

38 Vendar je bila po mnenju predložitvenega sodišča dejansko sprejeta sodna odločitev, s katero je bila implicitno priznana veljavnost tega pogoja o pogodbeni kazni, saj se z odločitvijo, ki so jo sprejela nacionalna sodišča, da se zniža znesek pogodbene kazni, povsem logično izhaja iz tega, da je ta pogoj veljaven in da ima pravne učinke. Tako se v skladu z veljavno nacionalno zakonodajo za preizkus morebitne nepoštenosti pogoja o pogodbeni kazni po uradni dolžnosti šteje, da je bil implicitno opravljen in da je zajet s pravnomočnostjo, in to tudi brez vsakršne obrazložitve v zvezi s tem. To pa onemogoča nadzor, ki se zahteva s sodno prakso, navedeno v točkah 30 in od 33 do 35 te sodbe, čeprav sodni postopek v zvezi s tem pogojem o pogodbeni kazni še poteka.

39 Iz tega izhaja, da ta nacionalna ureditev, s katero so potrošniku odvzeta postopkovna sredstva, ki bi mu omogočala uveljavljanje njegovih pravic na podlagi Direktive 93/13, lahko onemogoča ali pretirano otežuje varstvo teh pravic, s čimer krši načelo učinkovitosti.

40 Poleg tega predložitveno sodišče ugotavlja, da sta predpogodbeno zavezana kupca ravnalo popolnoma pasivno in da sta se na nepoštenost zadevnega pogoja o pogodbeni kazni sklicevala šele v okviru druge kasacijske pritožbe.

41 V zvezi s tem sicer zahteve po spoštovanju načela učinkovitosti ni mogoče tako razširiti, da bi v celoti nadomestila popolno pasivnost zadevnega potrošnika (sodba z dne 24. junija 2025, GR REAL, C-351/23, EU:C:2025:474, točka 58 in navedena sodna praksa). Vendar je v obravnavanem primeru iz predložitvene odločbe razvidno, da sta predpogodbeno zavezana kupca sodelovala v vseh različnih fazah sodnega postopka in da sta se sklicevala, čeprav šele v okviru druge kasacijske pritožbe, na nepoštenost zadevnega pogoja o pogodbeni kazni. Zato njunega ravnanja ni mogoče opredeliti kot popolnoma pasivnega.

42 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 6(1) in člen 7(1) Direktive 93/13 v povezavi z načelom učinkovitosti in členom 47 Listine razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, v skladu s katero uporaba načela pravnomočnosti nacionalnemu sodišču, ki v zadevi odloča po njeni vrnitvi v ponovno odločanje po kasaciji, ne omogoča, da bi po uradni dolžnosti preizkusilo ničnost domnevno nepoštenega pogodbenega pogoja, ker se po eni strani potrošnik v prejšnjih fazah sodnega postopka ni skliceval na razlog, ki

bi se nanašal na nepoštenost tega pogoja, in po drugi strani nacionalna sodišča ničnosti takega pogoja niso preizkusila po uradni dolžnosti v okviru postopka, v katerem je bila izdana kasacijska sodba.

Stroški

43 Ker je ta postopek za stranke iz postopka v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Člen 6(1) in člen 7(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah v povezavi z načelom učinkovitosti in členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah

je treba razlagati tako, da

nasprotujeta nacionalni ureditvi, v skladu s katero uporaba načela pravnomočnosti nacionalnemu sodišču, ki v zadevi odloča po njeni vrnitvi v ponovno odločanje po kasaciji, ne omogoča, da bi po uradni dolžnosti preizkusilo ničnost domnevno nepoštenega pogodbenega pogoja, ker se po eni strani potrošnik v prejšnjih fazah sodnega postopka ni skliceval na razlog, ki bi se nanašal na nepoštenost tega pogoja, in po drugi strani nacionalna sodišča ničnosti takega pogoja niso preizkusila po uradni dolžnosti v okviru postopka, v katerem je bila izdana kasacijska sodba.

Podpisi